

Analýza a tvorba politik

JSM726

Sylabus kurzu

LS 2024

1. Název a kód předmětu

Analýza a tvorba politik (ATP)

2. Přednášející

Garant:

Prof. PhDr. Arnošt Veselý, Ph.D.; veselya@fsv.cuni.cz

Vyučující:

Prof. PhDr. Arnošt Veselý, Ph.D.

Administrace kurzu:

Mgr. Martina Hrušková; 50421470@fsv.cuni.cz

3. Rozsah výuky

1/2

4. Čas

Každá středa 8.30-10.50 (přestávka 9.30-9.45).

5. Lokace

- Kurz bude probíhat prezenčně v místnosti B103A (Aula Filipa Lába-IMS)

6. Počet kreditů

7

7. Ukončení

Zkouška

8. Moodle

<https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=13035>

Heslo pro zápis do kurzu: ATP2024

9. Základní charakteristika kurzu

Kurz ATP je orientovaný na získaných znalostní a dovedností nezbytných pro *policy analysis*. Kurz zahrnuje přednášky, skupinové diskuse a prezentace, týmovou práci, samostatné studium materiálů a sběr informací, psaní studie a skupinové prezentace. Důraz je kladen na praktickou aplikaci metod při řešení konkrétních veřejně politických problémů.

Obsahem kurzu bude konkrétně:

- *Přednášky*. Přednášející budou studenty seznamovat s procesem policy analysis, metodami a heuristikami užívanými v policy analysis a také s procesem vedoucím ke tvorbě politiky (policy design).
- *Domácí četba odborných článků a studií*.
- *Cvičení*. V rámci kurzu budou prováděna individuální nebo skupinová cvičení, ve kterých budou studenti samostatně aplikovat poznatky z přednášek.

- *Práce na týmovém projektu.*
- *Samostatná mimoškolní činnost studentů.*
- *Analyzovat a vyhodnocovat práce ostatních studentů.*

10. Cíle kurzu

Student by měl být na konci kurzu schopen:

- Pojmenovat základní metody aplikovatelné v policy analysis.
- Uspořádat a klasifikovat dílčí metody, popsat jejich návaznost a objasnit jejich roli v procesu analýzy a tvorby politiky. Přiřadit je ke konkrétním situacím, ve kterých mohou být využity.
- Přesně vymezit veřejněpolitický problém k řešení.
- Navrhnout možná řešení veřejněpolitického problému.
- V rámci jednoho typu řešení zformulovat možné varianty politik.
- Zhodnotit ekonomické, sociální a politické důsledky různých variant řešení veřejně politického problému.
- Syntetizovat obsahy z odlišných informačních zdrojů.
- Systematicky vyhledávat a zpracovávat kvantitativní i kvalitativní informace a vést si o nich strukturovanou evidenci.
- Efektivně a kooperativně pracovat v týmu (případně jej řídit).
- Jasně a srozumitelně prezentovat závěry a doporučení s použitím techniky a přesvědčivě argumentovat.

11. Podmínky pro splnění studijních povinností a způsob hodnocení

Zkouška bude udělena na základě:

- Odevzdání týmové závěrečné práce.
- Docházky a aktivní účasti v kurzu (maximálně tři absence, účast na skupinových prezentacích).
- Domácích úkolů.
- Mimoškolních aktivit.

11.1. Závěrečná práce

Práce bude odevzdána ve stanovených termínech prostřednictvím platformy moodle. V práci bude vymezen autorský podíl jednotlivých členů. Celkový orientační rozsah je cca 10-15 normostran na jednoho člena týmu, celkem pak cca 30-60 normostran (všechny rozsáhlé dokumentace do přílohy). Rozsah je pouze orientační!

Doporučená struktura závěrečné práce metody tvorby politik:

- Název práce
- Autoři (se specifikací autorského podílu, jakou část zpracovali)
- Souhrn (1-2 strany)
- Metodologie a specifikace užitých metod
- Explicitní identifikace veřejněpolitického problému k řešení, včetně toho, v čem současná veřejná politika selhává a proč je třeba nové politiky
- Vymezení relevantních aktérů a jejich potřeb
- Stanovení cílů veřejné politiky
- Teorie změny a základní princip tvorby politiky (policy design)
- Návrh možných opatření
- Prognóza efektů vybraných opatření
- Výběr a shlukování opatření
- Analýza variantních opatření
- Závěr
- Literatura

- Zdroje použitých dat
- Seznam uskutečněných rozhovorů, navštívených odborných akcí atd.
- Přílohy (fakultativně)

11.2. Docházka

Předpokládá se osobní a aktivní účast studenta/studentky v hodinách. Bez odůvodnění se povolují tři absence. Více absencí je možných pouze po řádném zdůvodnění a předchozí konzultaci s garantem kurzu.

Poznámka:

Povinnost docházky se netýká těch studentů oboru veřejná a sociální politika, kteří v daném semestru pobývají na pobytu Erasmus v zahraničí. Všechny ostatní povinnosti (například zapojení do týmové práce a zpracování závěrečné práce) ovšem pro ně platí stejnou měrou.

11.3. Výsledné hodnocení

Výsledná známka bude stanovena na základě závěrečné týmové práce. Ta bude hodnocena podle těchto kritérií:

- Celková struktura práce, stylistika a formální stránka
- Využití a aplikace metod a heuristik analýzy a tvorby politik
- Přidaná hodnota práce a její praktická využitelnost
- Práce s literaturou (syntéza poznatků) a využití dat
- Originalita a tvořivost ve zpracování
- Argumentace, koherence a přesvědčivost

Při hodnocení práce bude přihlédnuto také k individuální a skupinové práci během semestru, zejména pak v posunu a zlepšení během semestru. Ne všichni členové skupiny musejí být hodnoceni stejnou známkou.

Výsledná známka bude stanovena dle Opatření děkanky č. 17/2018, tedy:

91 % a více	=>	A
81-90 %	=>	B
71-80 %	=>	C
61-70 %	=>	D
51-60 %	=>	E
0-50 %	=>	F

12. Výzkumná a studijní etika a pravidla chování

Vzhledem k tradici univerzity a povaze vyučovaných předmětů je na KVSP FSV UK kladen velký důraz na etické a odpovědné jednání všech studentů a vzájemný respekt. Etické a odpovědné jednání je navíc základem práce analytika a tvůrce veřejné politiky, na které studium připravuje.

Za výrazné porušení etiky se přitom považuje zejména:

- a) plagiátorství – tj. citace slov, dat či myšlenek bez přesného uvedení zdroje;
- b) manipulace s daty a informacemi (např. jejich úprava či arbitrární vytvoření);
- c) podvody jakéhokoli druhu.

Diskuse nad jakýmkoli tématem mají být vždy vedeny korektně a věcně bez osobních invektiv a s respektem k dalším lidem v diskusi.

Porušení pravidel (např. jakékoli případy plagiátorství) se bude striktně řešit dle disciplinárního řádu FSV UK (dostupný na <https://fsv.cuni.cz/pro-zamestnance/vnitri-predpisy-dokumenty/disciplinari-rad>)

Vlastní předchozí práce (například z Veřejné politiky) je možné využít. Je ovšem třeba řádně označit, jaké části byly převzaty a odkud.

13. Literatura

Základní:

- Hejzlarová, Eva, Mouralová, Magdalena, Štěpánková Štýbrová, Martina (eds). 2023. *Fantastická data ve veřejné politice a jak je využít*. Karolinum. Praha.
- Nekola, M, H. Geissler a M. Mouralová (Eds.). 2011. *Současné metodologické otázky veřejné politiky*. Praha: Karolinum
- Veselý, A., Nekola, M. (Ed.) 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik. Principy, metody a praxe*. Praha: SLON.
- Veselý, Arnošt. 2009. *Vymezení a strukturace problému ve veřejné politice*. Praha: Karolinum.

Rozšiřující:

- Bardach, E. and Patashnik, E.M. (2016) *A practical guide for policy analysis: The eightfold path to more effective problem solving*. 5th edn. Los Angeles: SAGE.
- Dunn, W.N. (2018) *Public policy analysis: An integrated approach*. 6th edn. New York: Routledge.
- Další zdroje jsou dostupné v moodle u jednotlivých témat.

14. Okruhy témat a obsah kurzu v zimním semestru

1. Úvod do policy analysis a policy work

- Vymezení policy analysis (definice, základní idea, policy analysis jako proces a jako výsledný produkt);
- Základní součásti veřejné politiky: problémy, aktéři, cíle a řešení (opatření)
- Policy research versus policy analysis
- Vědění a politika, politické poradenství;
- Typy policy analysis
- Aktéři v policy analysis policy analysis (analytik politiky a jeho role, klient, cílová skupina, think-tanks);
- Základní kroky v analýze a tvorbě politiky;
- Etické problémy policy analysis

Základní literatura:

- Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitoly 1, 3.
- Veselý, A. 2009. *Vymezení a strukturace problému ve veřejné politice*. Praha: Karolinum. Část I.

2. Aktéři, veřejněpolitické dokumenty a základy argumentace

- Aktéři v policy analysis
- Typy veřejněpolitických dokumentů
- Možnosti klienta navrhnout a realizovat politiku
- Policy brief a další prakticky orientované výstupy
- Argumenty a argumentace ve veřejné politice
- „Argumentační síla“ různých zdrojů dat.

Základní literatura:

- Jauris, M., Zastávka, Z. 1992. *Základy neformální logiky*. Praha: S & M.
- Nachtmannová, M. a Veselý, A. 2007. Klíčové dovednosti analytika veřejné politiky. In: Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON.

3. Strukturace a vymezení veřejněpolitického problému – úvod

- Důležitost vymezení problému v policy analysis;
- Pojem „problém“ obecně a v různých vědních disciplínách;
- Základní komponenty problému a veřejněpolitického problému
- Přehled heuristik pro strukturaci problému.

- Strom problému

Základní literatura:

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 8.

Veselý, A. 2009. *Vymezení a strukturace problému ve veřejné politice*. Praha: Karolinum. Část II. – VI.

4. Strukturace a vymezení veřejněpolitického problému – aplikace

- Přehled heuristik pro strukturaci problému
- Analýza dosavadních řešení
- Strom problému

Základní literatura:

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 8.

Veselý, A. 2009. *Vymezení a strukturace problému ve veřejné politice*. Praha: Karolinum. Část II. – VI.

5. Formulace cílů, priorit a evaluačních kritérií

- Cíle versus prostředky k dosažení cílů
- Hodnoty, cíle a kritéria – úvodní vymezení;
- Hierarchie cílů (obecné cíle, konkrétní cíle, podcíle – *goals, aims, objectives*);
- Substantivní cíle (rovnost, efektivnost, spravedlnost, svoboda volby) a instrumentální cíle (politická průchodnost, technická proveditelnost);
- Tvorba cílů a kritérií;
- Tvorba strategických dokumentů;
- Strom cílů.

Základní literatura:

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 9.

6. Policy design – úvod

- Různé přístupy k tvorbě politiky (top-down vs. participativní metody)
- Intervenční logika
- Teorie změny

Základní literatura:

Howlett, M. (2014). From the ‘old’ to the ‘new’ policy design: design thinking beyond markets and collaborative governance. *Policy Sciences*, 47(3), 187-207.

Další literatura:

HCD: design zaměřený na člověka: soubor nástrojů. 2. vyd. Brno: Flow, 2013, 187 s. ISBN 978-80-905480-1-5.
<http://eknihy.knihovna.cz/static/files/hcd-design-zamereny-na-cloveka.pdf>

Thaler, R. H., Sunstein, C. R. *Nudge (Šťouch): Jak postrčit lidi k lepšímu rozhodování o zdraví, majetku a štěstí*. Zlín: Kniha Zlín, 2010. ISBN 978-80-87162-66-8.

7. Nástroje, opatření a varianty řešení

- Vymezení pojmů nástroje, řešení, opatření, varianty
- Možnosti identifikace řešení (dosavadní zkušenosti, řešení problému v minulosti; poznatky z teorie veřejné politiky – nástroje veřejné politiky; řešení podobných problémů v zahraničí; tvořivost a vlastní invence);
- Nástroje tvorby veřejných politik.
- Balíčky opatření
- Klíčové principy dobré praxe;

Základní literatura:

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 10.

Veselý, Arnošt. 2010. Teoretické a metodologické základy „výzkumu“ dobré praxe. *AULA*. 2010, 18(3), s. 3-14

8. a 9. Midterm pracovní konference

- Prezentace předběžných zjištění odborníků z praxe

10. Prognózování dopadů opatření, Delphi metoda

- Typy předpovědí (*forecasting*): projekce (*projection*), predikce (*prediction*) a odhady (*conjecture*);
- Typy budoucností (potenciální budoucnosti, pravděpodobné budoucnosti, normativní budoucnosti);
- Extrapolací předpovídání – projekce (časové řady, lineární odhady trendů);
- Teoretické předpovídání – predikce (teoretické mapování, kauzální modelování, regresní analýza);
- Usuzovací předpovídání – odhady (metoda scénářů);
- Metoda Delphi
- Metoda psaní scénářů budoucnosti.

Základní literatura:

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 11.

11. Analýza ekonomických přínosů a nákladů

- Základní principy cost-benefit analýzy
- Postup stanovení nákladů a přínosů

Základní literatura:

České priority. (nedat). Úvod do CBA. <https://drive.google.com/file/d/18ksVFDgtzBNiIJdKKAXeaDte-KI468lR/view>

České priority (2019). Průvodce analýzou nákladů a přínosů.

Další literatura:

Nardinelli, C. (2018). Some Pitfalls of Practical Benefit-Cost Analysis. *Journal of Benefit-Cost Analysis*, 9(3), 519-530.

12. Vyhodnocení variantních politik, tvorba doporučení a návrh implementace

- Příprava variant k vyhodnocení
- Multikriteriální hodnocení variant
- Výběr a sladění opatření

Základní literatura:

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 12.

Veselý, Arnošt, Nekola, Martin (Ed.). 2007. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe*. Praha: SLON. Kapitola 12.

15. Předběžný rozpis výuky v zimním semestru 2023

	Datum		Seminář/ práce studentů
1.	21.2.	Úvod do kurzu Vymezení studijních povinností Policy analysis a policy work	Rozdělení do týmů – předběžné téma skupinové práce
2.	28.2.	Veřejně-politické dokumenty Aktéři veřejné politiky Argumentace	Zpřesnění tématu práce (problém)
3.	6.3.	Strukturace veřejněpolitického problému – úvod	Zpřesnění tématu práce (problém)
4.	13.3.	Strukturace veřejněpolitického problému – aplikace	Zpřesnění tématu práce (problém) Analýza aktérů a předchozího řešení problémů
5.	20.3.	Formulace cílů, priorit a evaluačních kritérií	Formulace cílů
6.	27.3.	Policy design – úvod, intervenční logika, teorie změny,	

		různé přístupy k tvorbě politiky	
7.	3.4.	Nástroje, opatření a varianty řešení	První brainstorming možných řešení
8.	10.4.	MIDTERM PRACOVNÍ KONFERENCE	(Online)
9.	17.4.	MIDTERM PRACOVNÍ KONFERENCE	(Online)
10.	24.4.	Prognózování efektů opatření (Delphi metoda)	
11.	1.5.	Volno – státní svátek	
12.	8.5.	Volno – státní svátek	
13.	15.5.	Vyhodnocení variantních politik Tvorba doporučení Implementace	

Poznámka: Termíny a program se mohou změnit.

16. Harmonogram odevzdání závěrečných týmových prací

Termín	Odevzdat do:
Termín 1	17.6. 2024 do 16 hodin
Termín 2	31.8. 2024 do 16 hodin
Udělování známek (povinné pro všechny)	11.9.2024 od 9.00

Závěrečná týmová práce se odevzdává do moodlu.

11.9.2024, od 9.00 – udělování zkoušek (povinná účast celého týmu, konkrétní čas pro jednotlivé týmy bude upřesněn)

Poznámka: Pokud skupiny odevzdávají práci v termínu 2, která již byla hodnocena v termínu 1 (tj. byly zaslány připomínky), je třeba zaslat i dokument, kde budou zvýrazněny změny oproti původní verzi.